

Het went nooit zonder jou.

Harrie Besselink

© 2022: Harrie Besselink

Omslagontwerp: Thijs Besselink – www.thijsbesselink.nl

Redactie: Renate Diks

Lay-out: Coen Hoogveld

Uitgever: www.schrijverijmooimens.nl

ISBN: 9789490352868

NUR: 749

Goed doel: Een deel van de opbrengst wordt geschonken aan het Rijnstate Vriendenfonds

Met dank aan: Tim Overdijk - www.timoverdijk.nl

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

PROLOOG

‘Misschien wordt het wel een boek,’ zei ik tegen mijn Marijke, toen ik mijn dagboek aan het bijwerken was terwijl zij de kuur onderging. Een dagboek over wat je meemaakt als je vrouw de diagnose longkanker krijgt. Je wordt geconfronteerd met een boodschap waarbij je de consequenties nog niet overziet. Het is een nauwelijks te omschrijven emotionele ervaring, verdriet, ontredde-ning, onwetendheid, onzekerheid en angst. Een panische vorm van verslagenheid neemt bezit van je. Mokerslag, achtbaan en rollercoaster zijn nog zeer zwakke omschrijvingen.

De aantekeningen waren bedoeld om het van me af te schrijven en later nog eens terug te lezen. Nu is toch een boek geworden.

Met het schrijven van het dagboek, eigenlijk is het een verzameling aantekeningen, heb ik mijzelf kunnen helpen om mijn gedachten te ordenen, het verdriet van me af te schrijven en mijn gevoelens te uiten.

Ik heb het ook geschreven om een ander een inkijkje te geven in wat je als familie meemaakt. Daarom hoop ik dat dit boek mensen kan helpen bij het verwerken en herkennen van hun verdriet.

Het boek heeft drie fases. De eerste fase gaat over het begin, de confrontatie met de boodschap en de ziekenhuisbezoeken. De tweede fase is de periode nadat de behandelingen zijn gestopt. In de derde fase beschrijf ik mijn eerste jaar als weduwnaar.

Voorwoord

Wat me, naast zijn overduidelijk verdriet, vooral opviel aan Harrie? Zijn goeie kop met haar. Net iets te lang voor een man van zijn leeftijd, dacht ik bij mezelf, terwijl hij in de stoel tegenover me zat te vertellen over de laatste momenten van zijn geliefde Marijke. Als rouwtherapeut willen je gedachten weleens heel kortstondig afdwalen tijdens een sessie.

Ik was dichtbij Harrie, en hij bij mij. In februari 2018 stond hij voor de deur en brandde hij meteen los. Hij had mijn dagboek *Tranen van Liefde* gelezen en wilde zich anderhalf uur verbinden met iemand die had doorgemaakt wat hij zelf nog zo kersvers aan het beleven was. Of doorleven. Of overleven. Hoe je het ook noemen wilt. Tegenover me zat een man met bloedend hart. Hij was meer dan welkom.

In zijn eigen dagboek, *Het went nooit zonder jou.*, lees ik ergens hoe het zit met die prima hardos. Harrie moet naar de kapper en Marijke verbiedt hem op speelse wijze er te veel af te laten halen.

‘Dat doe je maar als ik er niet meer ben.’

Hij neemt zich ter plekke voor om zijn haar nooit of te nimmer te laten millimeteren. Ik schoot in de lach bij deze passage. Het zegt zoveel over de humor en de liefde tussen Harrie en Marijke.

Dit boek is een prachtig eerbetoon aan het leven en de dood. We kunnen ervan leren. Wat mij zo aanspreekt zijn Harrie’s goudeerlijke gevoelens van begin tot eind.

‘Het verbergen van emoties kost meer energie dan ze prijsgeven,’ noteert hij.

Dus doet hij dat ook niet. Dit is de een van de sleutels in het rouw-
werk dat hij, jij, ik en wij allemaal hebben te verrichten na het sterven
van een geliefde. Emoties houd je niet onder het oppervlak. Dat is niet
te doen. Laat komen wat er is en vertrouw erop dat het genoeg is. Ook
al voelt het kut. Want kut is het, er bestaat in mijn mannenpraktijk
geen ander woord voor.

Zijn radeloosheid, angst, boosheid, eenzaamheid maar ook de
vreugde, de lol, de troost, de vriendschap zijn levenslustige momen-
ten in een afschuwelijk ziekte- en intiem stervensproces. En als de
dood eenmaal is binnengelaten, gaat Harrie langs alle tussenstops die
nodig zijn om te ontdekken dat het klopt wat ik in zijn exemplaar heb
geschreven. Wat die woorden zijn? Ga maar lezen in dit liefdevolle
boek, je komt ze vanzelf tegen. Ze liggen verscholen tussen talloze
prachtige pareltjes die Harrie op zijn reis heeft opgetekend.

Tim Overdiek

7 december 2021

De eerste fase

Januari 2016

‘Hoe ben je er eigenlijk achter gekomen?’ werd vaak aan Marijke gevraagd.

Ze kreeg een bobbeltje op haar heup. Het zat er al wel wat langer en Marijke dacht aanvankelijk dat ze zich een keer gestoten had. Ze had er verder geen acht op geslagen. Totdat ze me er wat nadrukkelijker naar liet kijken en voelen. De bobbel was ter grootte van een walnoot, het was niet gekomen door het stoten. Het veranderde telkens, dus toch maar een keer naar laten kijken door de huisarts.

Dinsdag 5 januari 2016

Het bezoek aan de huisarts gaf weinig uitsluitsel. Er moest een echo gemaakt worden om meer te weten te komen. We waren er al snel achter dat het niets met de heup te maken had. In eerste instantie denk je niet aan iets ernstigs, maar aan een gezwelletje of zoiets.

Maandag 18 januari 2016

Het is nu vier dagen geleden dat we in het ziekenhuis zijn geweest om een echo te laten maken. We zijn niet veel wijzer geworden. De echografist en de radioloog kwamen er niet uit. Dus werd er terugverwezen naar de huisarts om weer doorverwezen te worden naar een chirurg,

die het vervolgonderzoek moet gaan doen. Ja, zo gaat dat tegenwoordig in onze overgeadministreerde en bureaucratisch georganiseerde medische wereld.

Vrijdag bij de huisarts geweest, we hebben ons verhaal verteld. Zij moet het administratieve traject opstarten om een afspraak te kunnen maken met de chirurg. Er zal onderzocht moeten worden wat voor soort tumor het is. Dus tussen de constatering dat er iets verder onderzocht moet worden en het tijdstip van het werkelijke onderzoek, zit een aantal spannende en bange dagen. Dat was ook wat de huisarts zei: ‘Het worden spannende dagen.’

Dat het spannend is uit zich in angst voor het onbekende, de ongerustheid en de beklemmende onzekerheid.

Marijke kwam terug van het onderzoek door de internist. Ik hoorde haar al aankomen op haar kordaat klakkende hakjes. Toen we weg waren van alle wachtenden in de hal en wat meer privacy hadden liet ze haar emoties gaan. Huilend van de spanning viel ze in mijn armen. Het was toch niet even een geruststellende mededeling dat het niet ernstigs was. Ze werd hard gewezen op het feit dat er wel eens iets aan de hand zou kunnen zijn. Dat boezemt angst in. Marijke is normaal gesproken een optimist. Er is bij haar pas echt wat aan de hand als er ook daadwerkelijk iets aan de hand is. Het is nu serieus. Samen zijn we bang voor iets ergs. We gaan een spannende tijd tegemoet, precies zoals de huisarts zei.

Dinsdag 26 januari 2016

We zijn ruim een week verder. Het idee begint te wennen. Het onheil is er nog wel maar we hebben het even geparkeerd. We pakken het dagelijkse leven weer op. Afgelopen weekend zijn we naar Groningen geweest, naar de tentoonstelling van David Bowie in het prachtige

Groninger Museum. Lekker gegeten en gewinkeld, het was heel relaxed. Even aan iets anders denken. Bowie was supergaaf. Het terugzien van de beelden uit de jaren zeventig is geweldig. Weer even terug naar de tijd waarin je volwassen werd, althans, probeerde te worden.

Er is veel belangstelling van familie, telefoontjes met de vraag hoe het nu is. We kunnen nog weinig zeggen.

Thijs, onze zoon, zei dat wanneer we slecht nieuws zouden krijgen we dan maar samen sterk moeten zijn. Normaal gesproken gaan we allemaal onze eigen gang. Als er iets is komt er een collectief familiegevoel naar boven.

Ik merk dat wanneer ik alleen ben er bij mij wat paniek ontstaat, er raast stress door mijn lijf. Ik druk het weg, daar zitten we niet op te wachten. Heb wel andere dingen aan mijn hoofd. Nu moeten we inderdaad sterk zijn. Door mijn hoofd speelt zo nu en dan de gedachte: wat als ze er straks niet meer is? Die donkere wolken pakken zich al samen.

We hebben al een aantal keer meegemaakt dat iemand een partner verliest. Je bent je er absoluut niet van bewust wat voor een leed het met zich meebrengt en wat zich afspeelt in de wereld van iemand die alleen is achtergebleven.

Woensdag 27 januari 2016

MRI uitslag besproken. Zag er in de eerste instantie niet kwaadaardig uit. Maar voor de zekerheid moest er toch een biopsie genomen worden. De haast is er gelukkig vanaf. De mededeling dat het misschien niet kwaadaardig is geeft een beetje geruststelling.